

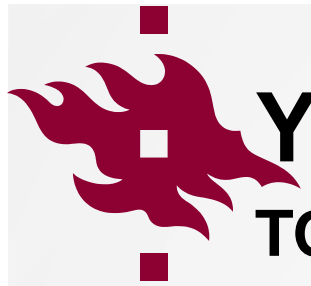
Toissijainen ympäristövastuu ja ehdotettu laki ympäristövahinkorahastosta

Mari Pihalehto, väitöskirjatutkija
SYS ry:n ajankohtaispäivä, 15.9.2022, Helsinki

ESITYKSEN RAKENNE

1. Ehdotetun ympäristövahinkorahaston tarkoitus
2. Ehdotetun ympäristövahinkorahaston ”toissijaisuus”
 - Millaisin edellytyksin rahastosta maksetaan korvausta vahingoista sekä torjunta- ja ennallistamiskustannuksista?
3. Havainnot lakiehdotuksen rajapinnoista
4. Yhteenveto & päätelmiä

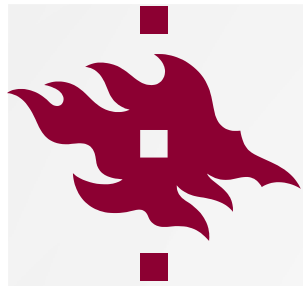

YMPÄRISTÖVAHINKORAHASTON TARKOITUS

TOISSIJAISENA YMPÄRISTÖVASTUUJÄRJESTELMÄNÄ

PL 20 § :ään palautuvan ympäristövastuun toteutumista edistetään

- 1) parantamalla ympäristön hyvää tilaa turvaavan rahoituksen saatavuutta laissa määritellyissä rajoissa ja
- 2) toteuttamalla korvausten maksua laissa määriteltyjen edellytysten mukaisesti ”toissijaisissa vastuutilanteissa”.

KORVATTAVUUS EHDOTETUSTA YMPÄRISTÖVAHINKORAHASTOSTA

- Korvataan vahinkoja sekä ennallistamis- ja torjuntakustannuksia
- Korvattavuuden edellytyksenä,
 - että korvausta ei saada täysimääräisesti perityksi muun lain nojalla vastuulliselta taholta eikä tämän asettamasta vakuudesta tai vakuutuksesta tai
 - että tällaista vastuullista tahoa ei saada selvitettyksi.

YMPÄRISTÖVASTUUN SYSTEMATISOINTIA

Ympäristövastuu julkisoikeudellisessa suhteessa

**Toimivaltainen
viranomainen**

5. Viimesijainen
toimimisvelvollisuus (esim. YSL, JäteL)

Kunta / viranomainen

4. Toissijainen
toimimisvelvollisuus (esim. YSL, JäteL, KaivosL)

Vireillepanoon oikeutetut

(Ensisijainen)
3. Toimimis-
velvollisuus

**Haitankärsijä &
Oikeudenhaltija**

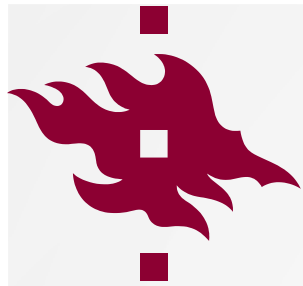
**Vastuutaho &
Haitankärsijä &
Oikeudenhaltija**

2. Kustannuskorvausvelvollisuus (YVL)

1. Vahingonkorvausvelvollisuus (delikti)

Vastuutaho

Ympäristövastuu yksityisoikeudellisessa suhteessa

YMPÄRISTÖVAHINKORAHASTON ”TOISSIJAISUUS”

- Kaksi lähtökohtaa:
 1. Sellainen taho, jolle jokin em. velvollisuuksista kuuluu, ei näiltä osin ole oikeutettu korvaukseen ympäristövahinkorahastosta.
 2. Korvausta ympäristövahinkorahastosta maksetaan vain niiltä osin, kuin em. velvollisuuksien kustannuksia ei saada perityksi vastuutaholta eikä katetuksi niitä varten asetetuin vakuuksin tai vakuutuksin.

Joustoja / poikkeuksia:

- Ennakkokorvaukset viranomaisille kiireellisissä tilanteissa
- Pilaantuneen alueen haltijalle myönnettävät avustukset

LAKIEHDOTUKSEN RAJAPINTOJA

- Ympäristövastuudirektiivin täytäntöönpano:
 - Direktiivi ei velvoita rahoitusmekanismien perustamiseen
 - Hallitusohjelmassa toissijaisten vastuujärjestelmien kehittäminen keinona ”luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämiseksi”
 - Lakiehdotuksessa tunnustetaan YSL 182 a §:n ja ympäristövastuudirektiivin täytäntöönpanevan YVKL 9 §:n mukaisten toimenpiteiden päällekkäisyys, vain ympäristönsuojelulain tarkoittamat toimet tulevat korvattaviksi
- Konkurssipesän julkisoikeudellinen ympäristövastuu:
 - Ei uusia lakialoitteita konkurssilakiehdotuksen kaaduttua tältä osin
 - Konkurssipesällä oikeuskäytännössä vahvistettu toimimisvelvollisuus, laajassa kuvassa oikeustila kuitenkin epäselvä
 - Lakiehdotuksessa nämä seikat tunnustetaan, konkurssin ja korvausprosessin suhde jää silti täsmentämättä

PÄÄTELMIÄ

- Vahinkojen ja kustannusten korvattavuus lakiehdotuksessa ratkeaa muun aineellisen ympäristölainsäädännön perusteella
 - Ehdotetun lain soveltaminen edellyttää siis näiden velvoitteiden tuntemista
- Lakiehdotuksessa pyrkimys yksityis- ja julkisoikeudellisen ympäristövastuun yhteensovittamiseen
 - Keskeisten käsitteiden ja rajapintojen huolellinen muotoaminen tärkeää
- Ehdotettu ympäristövahinkorahasto tulossa osin epäselvään oikeustilaan
 - Oikeustilan selkiyttäminen jää(mässä) lainsoveltajan tehtäväksi?

– ***Kiitos*** –

e-mail: mari.pihalehto@helsinki.fi

 @mpihalehto